

Bijlage 1: Actielijnen in Haarlem

Voortgang Landelijk Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren

Het actieprogramma¹ is een initiatief van staatssecretaris Paul Blokhuis naar aanleiding van cijfers over toenemende dak- en thuisloosheid onder jongeren (op 1 januari 2016 werd dit door het CBS op 10.700 jongeren tussen 18 en 27 jaar geschat). Het actieprogramma is een verbijzondering van de Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, specifiek gericht op jongeren. Deelnemende gemeenten committeren zich aan de doelstellingen van het actieprogramma, waarbij wordt ingezet op een forse reductie van het aantal dak- en thuisloze jongeren en preventie. De Gemeente Haarlem heeft zich, samen met 13 andere pilotgemeenten, verbonden aan het Actieprogramma.

Het actieprogramma nadert het einde van haar looptijd. In de afgelopen 3 jaar zijn er in Haarlem verschillende initiatieven ontwikkeld rondom de begeleiding en opvang van dak- en thuisloze jongeren. Deze initiatieven zullen hier omschreven worden aan de hand van de verschillende actielijnen uit het programma. Tot slot zal er worden ingegaan op het vervolg van het actieprogramma.

De laatste anderhalf jaar heeft grotendeels in het teken gestaan van de corona-pandemie. Hierdoor is onder andere de problematiek rond dak- en thuislozen in een ander daglicht komen te staan, doordat gemeenten werd gevraagd ook niet-rechthebbenden opvang te bieden. De capaciteit van de opvanglocaties moest landelijk flink worden opgeschroefd. Dit gebeurde op creatieve manieren, door het inzetten van sporthallen of hotelboten. De urgentie rondom dak- en thuisloosheid is hiermee (opnieuw) hoog op de agenda komen te staan.

De afgelopen 3 jaar heeft ons geleerd dat de vaak complexe problematiek vraagt om een variatie aan onorthodoxe oplossingen. Het realiseren van deze oplossingen vraagt op haar beurt om een flexibele instelling vanuit zowel bestuur, beleid als organisaties en professionals uit het werkveld. Haarlem heeft in de periode van het Actieprogramma meermaals kunnen laten zien dat het over flexibiliteit beschikt. Zo heeft de begeleiding van dak- en thuisloze jongeren vanuit het jongerenteam van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) als landelijk voorbeeld gediend². Ook krijgt de werkwijze rondom het afgeven van briefadressen voor jongeren landelijk aandacht. Mede vanwege deze goede voorbeelden heeft de staatssecretaris samen met Koningin Maxima een digitaal werkbezoek afgelegd aan de Gemeente Haarlem³.

Hieronder zullen de actielijnen worden opgesomd. Er zal kort worden ingegaan op de inspanningen die de Gemeente Haarlem heeft verricht ten aanzien van de afzonderlijke actielijnen.

Preventie, nazorg en regie

Op het gebied van regie heeft de werkwijze van 'jongerenregisseur' veel aandacht gekregen. Dit is een professional die voor langere tijd betrokken blijft bij een jongere, een vertrouwensband kan opbouwen, goed bereikbaar is en mandaat heeft zodat hetgeen nodig is geregeld kan worden. Het landelijk jongerenpanel heeft hierover advies uitgebracht aan het ministerie en de deelnemende gemeenten gevraagd dit vorm te geven. In Haarlem is de rol van jongerenregisseur ondergebracht bij het jongerenteam van het CJG. Zij raken betrokken zodra een jongere zich meldt bij de Brede Centrale Toegang (BCT), en blijven betrokken totdat een jongere duurzaam uitstroomt.

¹ [Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019-2021 | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

² [Eén jongerenregisseur, één plan, één traject | Wat er al gebeurt | Iedereenonderendak](#)

³ [Koningin Máxima en staatssecretaris Blokhuis brengen digitaal werkbezoek aan dak- en thuisloze jongeren in Haarlem | Nieuwsbericht | Het Koninklijk Huis](#)

Op het gebied van preventie is de pilot Spookjongeren een voorbeeld van een innovatieve aanpak om risico's op dak- of thuisloosheid vroegtijdig te signaleren en hulp te bieden waar nodig. Binnen deze pilot werkt PerMens (voorheen Streetcornerwork) nauw samen met de gemeente om jongeren die uit beeld dreigen te raken op te sporen.

Financiële bestaanszekerheid

Een belangrijke pijler voor financiële bestaanszekerheid is het beschikbaar maken van financiële middelen als dit nodig is. In veel gevallen zullen jongeren die dak- of thuisloos zijn geraakt tijdelijk gebruik moeten maken van bijstand. Een belangrijke voorwaarde voor het ontvangen van bijstand is een geldige inschrijving in de Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP). Hiervoor is de pilot briefadressen opgestart. Deze pilot stelt de medewerkers van het CJG in staat via een verkorte route een briefadres aan te vragen. De werkwijze verkort de aanvraagprocedure aanzienlijk, van ruim 3 weken tot 1 of 2 dagen. Dit stelt de betrokken CJG-coaches in staat direct door te kunnen pakken in de hulpverlening en sneller een bijstandsuitkering of andere vormen van financiële hulp aan te kunnen vragen. Ook is een geldige inschrijving een voorwaarde voor aanmelding bij schuldhulpverlening.

Op het gebied van schuldhulpverlening is NewFuture het belangrijkste instrument om effectief te kunnen interveniëren bij groeiende schuldenproblematiek onder jongeren.

Persoonlijke ontwikkeling en scholing

Het mentoren project 'Time to Shine' van Bedrijf & Samenleving koppelt vrijwilligers als mentor aan jongeren die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Bedrijf & Samenleving heeft een kleinschalig woonproject voor dak- en thuisloze jongeren. Hierbij worden ook deze jongeren gekoppeld aan een mentor. Deze mentor kan voor langere tijd betrokken blijven, ook na een verhuizing. Bedrijf & Samenleving heeft voor haar mentoren project in 2020 het Gouden Appeltje in ontvangst mogen nemen.

Het CJG heeft voor dak- en thuisloze jongeren een weerbaarheidstraining georganiseerd genaamd Phoenix. Een groep van 8 jongeren, deels afkomstig uit de opvang, heeft 3 maanden lang 3 dagen per week training gehad. Zowel individueel als in groepsverband. Het doel van de training was jongeren weerbaarder maken, hen tools te geven hoe zij om kunnen gaan met woede en agressie en hen te motiveren. Het project is in de zomer van 2021 afgerond.

Opvang en wonen

Er is een landelijk tekort aan passende huisvesting voor jongeren. Verschillende deelnemende gemeenten hebben op het gebied van wonen innovatieve oplossingen gerealiseerd. In Haarlem is Perron 18 als tussenvoorziening geopend.

Daarnaast worden er verschillende initiatieven op het gebied van wonen verkend. Bedrijf en Samenleving heeft een aanvraag bij het Kansfonds gehonoreerd gekregen om een huisvestingsproject te ontwikkelen voor dak- en thuisloze jongeren. Ook zijn er verschillende commerciële projectontwikkelaars die de komende jaren jongerenwoningen bij willen bouwen. Een continue opgave is het vinden van geschikte ruimte om woonvoorzieningen te realiseren.

Helpende regels

De vijfde en laatste actielijn uit het programma is 'helpende regels'. Het gaat hier enerzijds om zicht te krijgen op wet- en regelgeving die de hulpverlening voor dak- en thuisloze jongeren belemmert. Anderzijds gaat het om het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen die de hulpverlening voor jongeren en de werkdruk voor professionals verlichten. Vanuit zowel landelijk als lokaal perspectief.

De pilot briefadressen werd al kort benoemd bij actielijn 2. Het direct kunnen verstrekken van een briefadres versnelt het hulpverleningstraject en zorgt voor een directe succeservaring voor de jongere. Dit komt de vertrouwensband tussen de hulpverlener en de jongere ten goede en vergroot daarmee de slagingskans van het hulpverleningstraject. De pilot is in de eerste helft van 2021 verruimd met de deelname van PerMens. De leeftijdsgrens is daarmee opgerekt tot 27 jaar.

Een tweede ontwikkeling op het gebied van helpende regels is de inzet van de Doorbraakmethode (DBM). Deze methodiek, ontwikkeld door het Instituut voor Publieke Waarden, wordt ingezet om maatwerk te verantwoorden en de werkwijze rond maatwerk te standaardiseren. Door het werken in een dashboard, waarin lokale tarieven en wet- en regelgeving is opgenomen, worden professionals in staat gesteld doorbraakplannen te ontwikkelen, deze te toetsen op rechtmatigheid en te onderbouwen met een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA). Dankzij financiering vanuit het Rijk kunnen gemeenten tijdelijk kosteloos gebruik maken van deze methodiek. In Haarlem willen we het laatste kwartaal van 2021 en het eerste kwartaal van 2022 starten met de DBM.

Vervolg

Samen met de pilotgemeenten wordt er naar manieren gezocht om de samenwerking rondom dak- en thuisloze jongeren landelijk vorm te geven. Mogelijke richtingen hiervoor zijn landelijke casuïstiek tafels, uitwisseling van *good practices* en het gezamenlijk optrekken in het signaleren van knelpunten rondom landelijke wet- en regelgeving.

Met betrekking tot de Haarlemse praktijk heeft het actieprogramma bijgedragen aan verschillende initiatieven die ook na 2021 haar doorgang zullen vinden. Perron 18 en de pilot briefadressen zijn hier een voorbeeld van. Maar ook de ketensamenwerking rondom dak- en thuisloze jongeren is tijdens het actieprogramma versterkt. Hiervan zullen de vruchten ook na 2021 worden geplukt.